

Nemzetközi vándorlás az Európai Unió országaiban

A tartalomból

- 1 Bevezető
- 1 Az Európai Unió országaiban élő külföldiek
 - 1 A külföldi állampolgárok növekvő száma és aránya
 - 2 A külföldi állampolgárok csoportjai
 - 3 Demográfiai jellemzők
 - 3 A bevándorlási folyamat alakulása
 - 3 Tagországonkénti különbségek
 - 4 Tagországok közötti vándorlás

Bevezető

A nemzetközi vándorlás kérdése kiemelt jelentőségű az európai és a nemzeti politikákban egyaránt. A migráció jelentős változásokat okoz a népesség összetételében, hatással van a küldő és a befogadó ország gazdasági és társadalmi helyzetére. A befogadó országokban a bevándorlás a népesség és a munkaerő pótlását segíti, míg a kibocsátó országok esetében az elvándorlás népességcsökkenéshez vezethet. Az Európai Unió számos tagországában a bevándorlást a népesség csökkenéséből és öregedéséből adódó problémák lehetséges megoldásának tekintik.

Az Európai Unió országaiban élő külföldiek

A külföldi állampolgárok növekvő száma és aránya

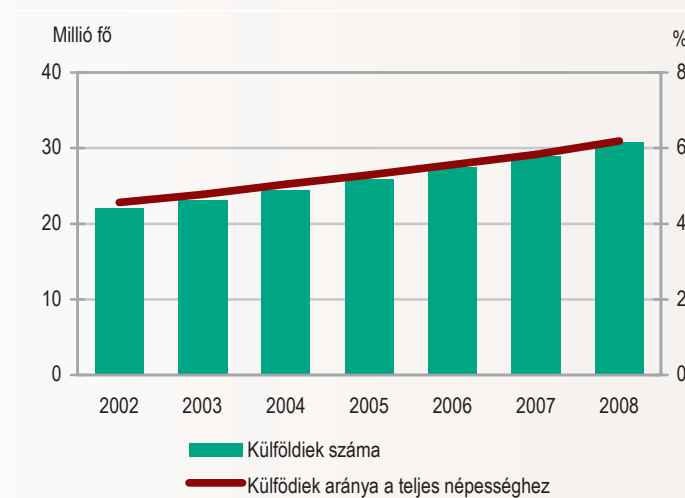
Az Európai Unió 27 tagállamában¹ összesen közel 31 millió külföldi állampolgár tartózkodott 2008. január 1-jén, ami a teljes lakosság 6,2%-át teszi ki. Az EU-27 tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok száma és a teljes népességhez viszonyított aránya is évről évre növekszik.

Az EU-27 tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok több mint háromnegyede az **öt legnagyobb népességű tagállamban** él. A legtöbbben, 7,3 millióan Németországban vannak, amit Spanyolország követ, majd Nagy-Britannia, Franciaország és Olaszország. A többi tagállamban 1 milliónál kevesebb külföldi tartózkodott 2008-ban. Legalacsonyabb a számuk Romániában, Bulgáriában és Máltán, ahol 30 ezernél kevesebb külföldi állampolgárt regisztráltak. Magyarországon közel 180 ezer fő volt a külföldi népesség száma 2008. január 1-jén.

¹ A kiadványban felhasznált adatok az Eurostat által gyűjtött, nemzeti statisztikai hivatalok által beküldött adatokon alapulnak. A hiányzó adatok miatt az EU-ra összesített adatok becsléseket is tartalmaznak. Részletes adatok csak azon tagállamokról állnak rendelkezésre, ahol a nemzeti statisztikai hivatalok ezt lehetővé tették. A teljes időszorra – az összehasonlíthatóság érdekében – az EU-ra vonatkozó adatokat a 27 tagállamra számítottuk.

1. ábra

Az Európai Unió tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok száma és aránya, január 1.

Az Európai Unió öt legnagyobb népességű országában tartózkodik a legtöbb külföldi állampolgár, azonban a teljes népességhez viszonyított arányaik több esetben elmaradnak a **kisebb országokétól**. Népességéhez képest a legnagyobb arányban Luxemburgban élnek külföldi állampolgárok, ugyanis a közel félmillióos populációnak 43%-a külföldi. A többi tagállamban 20% alatti a külföldiek aránya. Közülük Lettországon és Észtországon élnek a legnagyobb arányban külföldi állampolgárok, ami elsősorban a volt Szovjetuniótól való függetlenedés utáni szigorú állampolgársági törvények következménye.

1. tábla

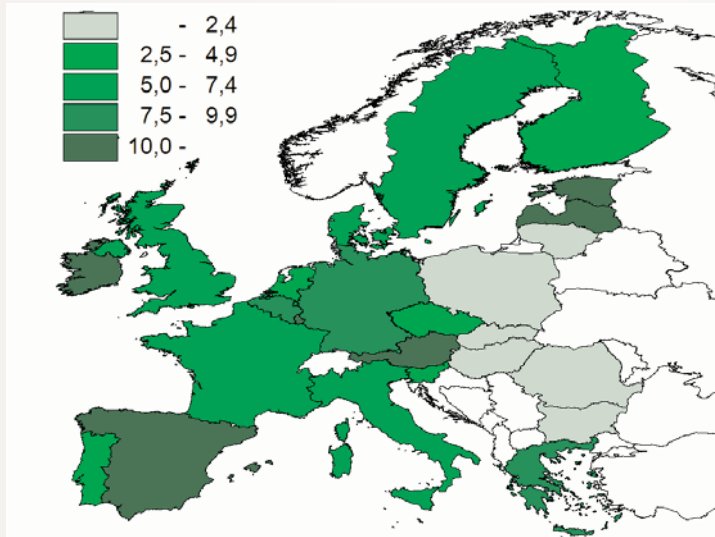
Az Európai Unió öt legnépesebb tagországában tartózkodó külföldi állampolgárok száma és aránya, 2008. január 1.

Ország	Külföldi állampolgárok		Teljes népesség, ezer fő
	száma, ezer fő	aránya a teljes népességhez, %	
Németország	7 255	8,8	82 218
Spanyolország	5 262	11,6	45 283
Nagy-Britannia	4 021	6,6	61 176
Franciaország	3 674	5,8	63 753
Olaszország	3 433	5,8	59 619
EU-27	30 778	6,2	497 431

Nagyarányú migráns népesség él még Cipruson, Írországban, Spanyolországban és Ausztriában. Ezzel ellentétben, néhány országban nagyon alacsony a külföldiek aránya. A népesség kevesebb mint 1%-át teszik ki a külföldiek Romániában, Lengyelországban, Bulgáriában és Szlovákiában. Magyarországon szintén csekély a külföldiek aránya, a teljes népesség kevesebb mint 2%-a.

2. ábra

Az Európai Unió tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok aránya a teljes népességhez képest, 2008. január 1.

A külföldi állampolgárok csoportjai

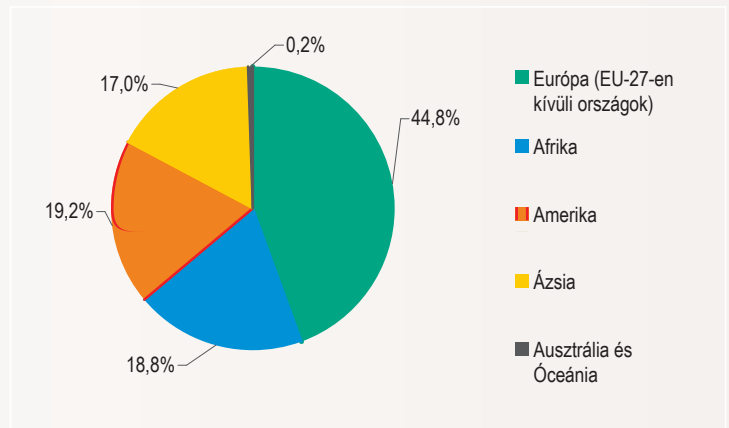
Az EU-27 tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok majdnem kétharmada, közel 20 millió fő, valamely Európai Unión kívüli ország állampolgára (őket nevezzük harmadik országbeli állampolgároknak²), míg valamivel több mint egyharmaduk, 11 millió fő, az unió valamely másik tagállamából származik (uniós állampolgárok).

A balti államokban (Lettország, Észtország, Litvánia) és Szlovéniában élő külföldiek döntő többsége, több mint 90%-a harmadik országbeli állampolgár. A balti államokban az orosz, illetve a volt szovjet állampolgárok teszik ki a külföldiek jelentős részét, míg Szlovéniában a felbomlott Jugoszláv Szövetségi Köztársaság utódállamainak állampolgárai élnek nagy számban. Kiemelkedően magas még a harmadik országbeli állampolgárok aránya Bulgáriában, ahol nagyon sok orosz, valamint Görögországban, ahol sok albán állampolgár él. Ezzel ellentétben, Luxemburgban a külföldiek döntő többségét uniós állampolgárok teszik ki, az ott található számos európai uniós intézményben dolgozóknak köszönhetően. Emellett szintén uniós állampolgárok alkotják a külföldiek nagy hányadát Írországban, Belgiumban és Cipruson, valamint a kevés számú külföldi népességgel rendelkező Szlovákiában is. Ezen kívül Magyarország mellett még Máltán vannak többségben az uniós állampolgárok a harmadik országbeliekhez képest. Máltán a britek, míg Magyarországon a – főként magyar anyanyelvű – román állampolgárok teszik ki a külföldiek nagyobb hányadát.

Az EU-ban tartózkodó **harmadik országbeli** állampolgárok majdnem a fele az európai kontinens valamely unión kívüli országának állampolgára, a többiek közel azonos arányban ázsiai, afrikai és amerikai állampolgárok. Ausztrál és óceániai állampolgárok aránya nagyon csekély a tagállamokban.

3. ábra

Az Európai Unióban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok megoszlása földrészek szerint, 2008. január 1.

Az EU-27 egyes tagállamai jelentősen különböznek abból a szempontból, hogy mely földrész állampolgárai tartózkodnak ott. A legtöbb tagállamban az európai kontinens országainak állampolgárai vannak többségben. Lettországban és Szlovéniában alig él európai kontinensen kívüli ország állampolgára. A Litvániaiában és Ausztriában élő harmadik országbeliek több mint négyötöde szintén az európai kontinensről származik. Előbbiben a felbomlott Szovjetunió utódállamainak (Oroszország, Fehéroroszország, Ukrajna), utóbbiban pedig a balkáni országok állampolgárai élnek nagy számban. Ezekkel ellentétben, Spanyolországban az ott tartózkodó harmadik országbeliek mindösszesen 6%-a az európai kontinens valamely országának állampolgára, míg a legtöbben dél-amerikaiak. Belgiumban és Portugáliában a legtöbb a harmadik országbeli afrikai állampolgár, Svédországban pedig az ázsiai állampolgárok vannak nagy számban.

2. tábla

Az EU tagállamaiban tartózkodó külföldi állampolgárok tíz legnagyobb csoportja, 2008. január 1.

Állampolgárság	Az adott állampolgárságú személyek		Legfőbb tartózkodási ország
	száma, ezer fő	aránya az összes külföldihez, %	
Török	2 419	7,9	Németország
Marokkói	1 727	5,6	Spanyolország, Franciaország, Olaszország
Román	1 677	5,4	Spanyolország, Olaszország
Olasz	1 262	4,1	Németország
Lengyel	1 197	3,9	Németország, Nagy-Britannia
Albán	1 015	3,3	Görögország, Olaszország
Portugál	965	3,1	Franciaország
Brit	919	3,0	Spanyolország
Német	773	2,5	Spanyolország, Ausztria
Kínai	621	2,0	Olaszország, Spanyolország, Nagy-Britannia

² Harmadik országbeli állampolgár az összes olyan külföldi állampolgár, aki valamely Európai Unión kívüli ország állampolgára. Ezen országok lehetnek az európai kontinens egyéb országai is, mint például Svájc, valamint az Európai Gazdasági Térség egyéb államai, továbbá más kontinensek országai is.

Az EU-27 országaiban tartózkodó külföldiek legnagyobb csoportját a török állampolgárok adják. Több mint 2,4 millióan élnek az unióban, legnagyobb részük, háromnegyedük Németországban. Őket követik a marokkói állampolgárok 1,7 millió fővel, akik leginkább a Marokkóhoz legközelebbi déli államokban tartózkodnak. A harmadik legnagyobb külföldi csoport és egyben a legnépesebb uniós állampolgárságúak csoportja a román állampolgároké, több mint másfél millió fős létszámmal, akik elsősorban Spanyolországot és Olaszországot választják célországnak.

Az uniós állampolgárok közül még az olaszok és a lengyelek tartózkodnak milliói feletti létszámmal más uniós tagállamokban, leginkább Németországban, az utóbbiak pedig Nagy-Britanniában. A harmadik országbeliek közül az albán állampolgárok száma szintén eléri az egymilliót az Európai Unióban, akik nagyrészt az Albániához közeli tagállamokban élnek.

Demográfiai jellemzők

Az Európai Unió egyik legnagyobb kihívása a népesség öregedésének lassítása, amelyet az országok bevándorlási politikái befolyásolhatnak. Míg az EU-27 honos³ lakosságának alig több mint fele tartozik a **gazdaságilag aktív korcsoportba**, addig a tagállamaiban tartózkodó külföldiek 70%-a 20–59 éves. A honos népesség több mint egyötöde 60 évesnél idősebb – ez az arány a jövőben várhatóan még magasabb lesz – miközben a külföldiek körében az idősök aránya alig haladja meg a 10%-ot.

Az idősödő Európai Unió egyik következménye a tagállamok honos népességének enyhe női többsége (51%). Magyarország mellett a balti államokban a legmagasabb a nők aránya, de ott sem haladja meg az 54%-ot.

Ezzel szemben az EU-27 tagállamaiban tartózkodó külföldiek nemek szerinti megoszlásában összességében **enyhe férfitöbbség** tapasztalható (52%). A legtöbb tagállam külföldi állampolgáira közel azonos arány jellemző, de van néhány ország, ahol az átlaghoz képest jelentős az eltérés: például a Szlovéniában tartózkodó külföldiek háromnegyede férfi, de szintén magas, 65% az arányuk Romániában is. Az előbbiben a balkánról érkezők, míg az utóbbiban a mediterrán országok állampolgárainak férfitöbbsége okozza az eltolódást. Ezzel ellentétben Bulgáriában egyértelmű női többség tapasztalható (58%), amit leginkább a nagyarányú orosz és ukrán népesség női többsége okoz.

A külföldi férfiak és nők kor megoszlása nem tér el lényegesen egymástól.

A bevándorlási folyamat alakulása⁴

Tagországokénti különbségek

Az Európai Unió tagországaiban tartózkodó külföldi állampolgárok számának alakulását a bevándorlások éves dinamikája nagymértékben befolyásolja.

2002 és 2007 között a tagországok döntő többségébe egyre növekvő számban érkeztek migránsok, ezzel együtt a bevándorlás népességhez viszonyított aránya is magasabb lett az időszak végére.

A nagy befogadó országok közül Spanyolország esetében következett be a legnagyobb változás a bevándorlás éves szintjében, ugyanis öt év alatt megduplázódott az ide érkező külföldiek száma. Emellett Nagy-Britanniában is jelenősen, több mint 50 százalékkal nőtt a bevándorlás.

Németország, amely szintén kedvelt célországa a migránsoknak, azon kevés országok közé tartozik, ahol az elmúlt években ingadozásokkal tarkítva, de összességében kismértékű csökkenés tapasztalható. Ehhez hasonló csökkenő bevándorlást még Hollandiában és Litvániában regisztráltak.

Néhány újonnan csatlakozott ország bevándorlásában különösen nagy emelkedés tapasztalható: Szlovákiában, Szlovéniában, Csehországban, Lettországon kétszeresére-háromszorosára nőtt a számuk 2002 és 2007 között.

A Magyarországon regisztrált növekedés ehhez képest alacsonynak számít, annak ellenére, hogy hazánkba 26%-kal több bevándorló érkezett 2007-ben, mint öt évvel korábban.

2007-ben a 2,8 millió bevándorló közül Spanyolországba 921 ezer, Németországba 575 ezer, Nagy-Britanniába 455 ezer fő érkezett, így összesen az EU-27 tagállamaiba érkezőknek több mint kétharmadát a felsorolt három ország fogadta⁵.

3. tábla

Az ezer lakosra jutó bevándorlás az Európai Unió tagországaiban a bevándorlók száma szerint, 2007

Bevándorlók száma, ezer fő	5 alatt	5–15	15 felett
– 49	Bulgária, Lengyelország, Észtország, Litvánia, Lettországon, Románia, Szlovákia, Finnország, Magyarország	Málta, Szlovénia, Dánia	Luxemburg, Ciprus
50–149	Hollandia	Svédország, Ausztria, Csehország, Belgium, Görögország	Írországon
150–950		Nagy-Britannia, Németország	Spanyolország

Spanyolország esetében nemcsak a bevándorlók száma, hanem a népességhez viszonyított aránya is az egyik legmagasabb a tagországok sorában. Ennél magasabb arányszáma csak a kis népességű Luxemburnak és Ciprusnak volt.

A 2004 óta csatlakozott országok többségében a bevándorlók száma és népességhez viszonyított aránya is igen alacsony. Az arányszámokat tekintve csak Ciprus, Szlovénia, Málta és Csehország bevándorlása hasonló a régi tagállamokéhoz.

A 2007-ben Magyarországra érkezett közel 23 ezer bevándorló mind számában, mind a népességhez viszonyított arányában alacsonynak számít a tagországok között.

Az Európai Unióba irányuló nemzetközi vándorlás közel 60%-át olyan bevándorlók teszik ki, akik valamely európai ország állampolgárai. Ezen kívül Amerikából és Ázsiából származik az unió területére 2007-ben bevándorlók 15–15, Afrikából 9, Ausztráliából alig több mint 1%-a.

A tagállamok között jelentős különbségek vannak az oda érkező külföldiek összetételében.

2007-ben az Európai Unióba bevándorlók harmadát Spanyolország fogadta be. Sokan érkeztek ide Európából (45%), Amerikából (35%) és Afrikából (14%). Ezen belül az országokat tovább vizsgálva legnagyobb számban román (198 ezer), marokkói (85 ezer) és bolíviai (52 ezer) bevándorlót regisztráltak.

³ Honos lakosság/népesség alatt az adott tagállamban tartózkodó hazai állampolgárokat értjük.

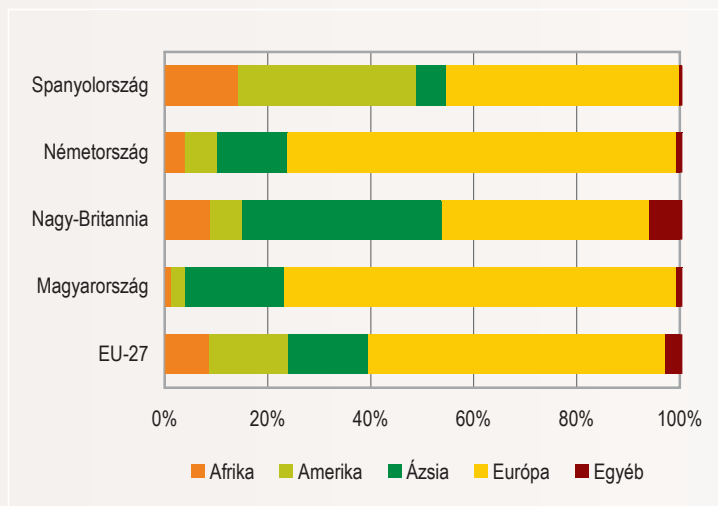
⁴ Bevándorlóknak tekintjük az Európai Unió országaiban tartózkodó külföldi népesség azon csoportját, akik egy adott évben valamely tagállam területére költöztek várhatóan legalább egy évre. Nem tekintjük bevándorlóknak azokat a külföldieket, akik több mint egy éve tartózkodnak valamely tagállam területén.

⁵ EU-27 Olaszország, Franciaország és Portugália adatai nélkül.

Az Ázsiából származó bevándorlók aránya az uniós országok között Nagy-Britanniában a legnagyobb (39%), közel azonos az Európából érkezőkével (40%).

4. ábra

A bevándorlók földrészek szerinti megoszlása a jelentős fogadó országokban és Magyarországon, 2007

A jelentős bevándorlással jellemezhető Németországban a bevándorlók nagy többsége – sok más tagállamhoz hasonlóan – európai állampolgár (75%). Az Európai Unió országai közötti vándorlás jelentős, így a tagországokból érkező bevándorlók aránya is magas (45%). Az országok közötti különbségek azonban figyelemre méltók.

2007-ben az uniós állampolgárok legmagasabb bevándorlási aránya Luxemburgban volt (82%). Ezen kívül még négy tagállamban – Írországban, Máltán, Lettországban és Szlovákiában – 60% feletti az arány. A nagy befogadó országok közül egyedül Németország közelítette meg ezt az értéket. Ezzel szemben Szlovéniában és Bulgáriában a tagállamokból bevándorlók aránya alig 10%.

Tagországok közötti vándorlás

Az Európai Unióban nagyszámú migráns csoportok az uniós tagországaiból származnak. 2007-ben a román (282 ezer) és a lengyel (201 ezer) állampolgárok jelentek meg legnagyobb számban a többi tagország bevándorlási statisztikájában.

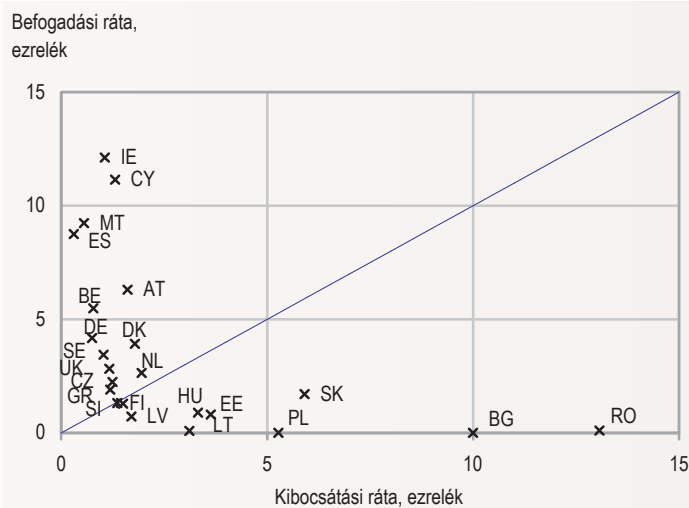
Bulgáriából, Nagy-Britanniából, Németországból szintén sok bevándorló indul a többi tagországba (61–77 ezer). A brit és német vándorlók nagy száma az ország magas népességszámával magyarázható, ezzel szemben a román és bolgár állampolgárok elvándorlása az ország népességéhez képest is kiemelkedő. Románia teljes népességének 13,1 ezreléke, Bulgáriának 10 ezreléke vándorolt át valamelyik másik tagországba 2007 folyamán, miközben a legtöbb uniós országban ez az arány átlagosan 2 ezrelék körül van. Az unión belüli vándorlás legfőbb kibocsátó országainak Románia és Bulgária tekinthető.

A 2004-ben csatlakozott országok közül Szlovákia, Lengyelország, Észtország kisebb mértékben, de szintén kibocsátó szerepet töltenek be az unión belül.

Ha egy uniós ország állampolgárainak más tagországokba történő elvándorlását összevetjük az országba érkező többi uniós bevándorlók számával, illetve ezeknek a népességhez viszonyított arányával, kirajzolódik az egyes országok szerepe az Európai Unión belüli vándorlásban.

5. ábra

A tagországok részvétele az Európai Unión belüli vándorlásban*, 2007

*Luxemburg adatai nélkül.

Megjegyzés: Befogadási ráta: Az EU-állampolgárságú bevándorlók aránya a befogadó ország teljes népességéhez. Kibocsátási ráta: Adott ország állampolgárainak más tagországokba vándorlása az adott ország teljes népességéhez.

Az ábrán szereplő országok és rövidítésük: Ausztria (AT), Belgium (BE), Bulgária (BG), Ciprus (CY), Csehország (CZ), Németország (DE), Dánia (DK), Észtország (EE), Spanyolország (ES), Finnország (FI), Görögország (GR), Magyarország (HU), Írország (IE), Litvánia (LT), Lettország (LV), Málta (MT), Hollandia (NL), Lengyelország (PL), Románia (RO), Svédország (SE), Szlovénia (SI), Szlovákia (SK), Nagy-Britannia (UK).

Az említett kibocsátó országokba csekély számban érkeznek uniós bevándorlók, ezeknek a népességhez viszonyított aránya is alacsony, vagyis más uniós állampolgárok számára kevésbé jelentenek célországot. Ide tartozik a 2004-ben csatlakozott országok jelentős része.

Befogadó országok a többi tagország állampolgárai számára vonzó célországok, ahol az uniós bevándorlók száma a népességhez viszonyítva is jelentős. Közülük ki kell emelni Luxemburgot, ahol az uniós bevándorlók ezer lakosra vetített aránya a legmagasabb (27 ezrelék).

A régi uniós országokból kiemelkedik még Írország, míg a 2004-ben csatlakozottak közül csak a kis népességszámú Ciprus és Málta jelent igazán vonzó célországot az uniós polgároknak. A nagy országok közül idetartozik Spanyolország is, ahol 2007-ben a nagyszámú uniós bevándorló a teljes népesség majdnem 9 ezreléke volt.

Magyarországra az uniós állampolgárok közül nagy számban csak Romániából érkeznek, a többi tagállam számára nem tekinthető célországnak (az unión kívülről nagy számban érkeznek még szerb és ukrán állampolgárok). A magyar állampolgárságú vándorlók számára 2007-ben elsősorban Németország, Ausztria és Spanyolország volt a legvonzóbb célország.

További információk, adatok (linkek):[Táblázatok](#)**Elérhetőségek:**annamaria.sarosi@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6626

zsofia.lindner@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6648

adam.dickmann@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6685

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2010

A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet.